

ČTENÁŘSKÉ KLUBY SLAVÍ ÚSPĚCHY

Brána ke vzdělávání: školní čtenářské kluby je projekt financovaný od února 2012 do ledna 2015 z prostředků Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR. Ve třinácti základních školách jej jako volnočasovou aktivitu vede ideálně vždy místní pedagog a knihovník veřejné knihovny. Klubovou skupinu tvoří 10–15 dětí, scházejí se během školního roku jednou týdně na hodinu a půl, a to v prostorách školy. Nositelem projektu a zdrojem jeho metodického vedení je Nová škola, o. p. s.

Seznamte se s metodami klubové práce a s konkrétním děním v nich na www.ctenarskekluby.cz.

Nová škola, o. p. s., pomohla na třinácti školách po celé republice otevřít 21 čtenářských klubů a pozvala do nich děti, které pocházejí z rodin, v nichž z nejrůznějších důvodů chybí čtenářské vzory, a děti, které se ve škole potýkají s některou ze specifických poruch učení. K překvapení všech zúčastněných zájem předčil očekávání.

Text: Irena Poláková, foto: Ondřej Polák

Co může dělat dítě, které nebaví číst, navíc leckdy ani nezvládá techniku čtení, v čtenářském kroužku? Nenudí se tam? Vše již třetím rokem nasvědčuje tomu, že se tam nenudí a pravidelně do kroužku každý týden dochází a pod vedením učitelky ze své školy a knihovnice z blízké knihovny si postupně osvojuje čtenářské dovednosti, které potřebuje pro radost z četby a celoživotní učení.

Paradox čtenářských klubů

Paradox, kdy do čtenářského klubu vlastně chodí děti, které nerady čtou, je pouze zdánlivý. Naopak, celkem jasně se ukazuje, že číst si pro radost může pouze ten, kdo poznal krásu četby, čehož jinak než čtením a předčítáním nelze dosáhnout. Z dětí v klubu, které zpočátku knihy nepřítahovaly, se postupně stávají čtenáři – nejprve v pojetí sebe sama: „jsem čtenář“ a násled-

ně (s přibývajícími přečtenými knihami) i fakticky.

Málokterý pedagog by popřel význam společného čtení s dětmi, tj. každý se snaží ukázat, že čtení je krásné. Nicméně, co již není běžné – nechat na dětech vybrat si, co samy chtějí číst, umožnit jim číst ty knihy přímo ve škole, radit jim, co by jim mohlo vyhovovat – vzhledem k zájmům i technice čtení, a navíc mít pro každé dítě „jeho vlastní“ knihu k dispozici tady a teď. A tím pomoci v prvních krůčcích budoucímu čtenáři, který by až do veřejné knihy zatím dojít nezvládl.

TŘI PILÍŘE KLUBOVÉ PRÁCE

Čti si knihu dle vlastní volby

Prvním pilířem je možnost číst si knihu dle své vlastní volby, přímo v klubu. Jedná se o mírně modifikovanou metodu, kterou do českého prostředí vnesl program Čte-

PROČ CHODÍM DO ČTENÁŘSKÉHO KLUBU?

ním a psaním ke kritickému myšlení, tzv. dílnu čtení. V určený čas si děti i vedoucí klubu vezmou knihu, každý svou a dle svého výběru, a začtou se (v případě nečtenářů – „zaprohližejí se“). Čas pro samostatné čtení bývá různě dlouhý – od pěti do dvaceti minut. A děti ho v klubech využívají a bývá to chvíle, na kterou se těší. Vedoucí klubu čtou obvykle také, a to svou vlastní knihu, případně jsou ku pomoci slabším čtenářům.

Představ svou knihu

Po samostatném tichém čtení následuje chvíle hovoru o přečtené knize. A právě ta patří k druhému klubovému pilíři. Představení čtené knihy je zásadní ve výuce dovednosti „vybrat si vhodnou knihu“ – knihy, které čte kamarád, přitahují, často i to, co doporučí vedoucí klubu, děti zaujme. Druhý pilíř bývá realizován i na začátku klubu, kdy děti v kroužku mluví o tom, co četly doma, jak se jim to líbilo,

Odpovídají děti čtvrtého ročníku z 5. základní školy v Kolíně.
Fanda: „Že mě to tam baví a naučím se lip číst. A užijeme si v knížkách legraci a mám tam kamarády.“
Petr: „Abych se naučil číst a užil si zábavu.“
Dominik: „Je tady zábava a že se něco zajímavého dozvíme.“
Tomáš: „Zažívám tu pěkné věci, které doma nemám. Můžu si půjčovat knížky. Je mi tu dobře, mám klid na čtení a hodné paní učitelky.“
Adélka: „Baví mě to tu, je tu dobrá parta a můžu si v klidu číst.“
Kristýnka: „Protože ráda čtu a plním úkoly, mám to tu ráda, baví mě to a jsem moc ráda, že jsem se mohla po přestěhování zase vrátit.“
Martin: „Jsou tam kamarádi, hodné paní učitelky a hezké knížky se zábavou.“

zmiňují, zda budou pokračovat, případně proč ne. I zde je žádoucí, aby se vedoucí klubu zapojili – společně s dětmi vytvářejí čtenářské kolegium, v němž zaujmají roli průvodců, nikoliv dozorců.

Školní čtenářské kluby působí po celé republice.

Odejdi z klubu s knihou

Domácí četba souvisí s třetím pilířem, k jehož realizaci dostalo každé z dětí plátěnou tašku s nadpisem „Odejdi z klubu s knihou“. V klubu (často část školní třídy či samostatná místnost) je k dispozici knihovnička s cca 200 tituly, knihovníci nabídku rozšiřují knihami z knihovny. Děti si tedy k domácí četbě mohou knihu v klubu půjčit, čehož také hojně využívají. A původní obavy, že se knihy budou ztrácet, se nenaplnily. Naopak, půjčují si je i neklubové děti, pracují s nimi učitelé z ostatních tříd.

Běžná klubová činnost potvrzuje to, co zmiňované poslední (i předešlé) výzkumy: děti chtějí číst knihy podle své volby, účinné je doporučování mezi vrstevníky a podstatná je dostupnost knih. Přidá-li se k tomu poučný průvodce, můžeme pak s překvapením číst odpovědi na otázku „Proč chodím do klubu?“ z úst dětí, které by ve výše uvedeném šetření za běžných okolností patřily do skupiny „téměř polovina dětí nečte ráda“. Díky čtenářským klubům mají i tyto děti šanci patřit k té „šťastnější“ polovině, a to navzdory tomu, že v rodině čtenářský vzor nenašly.

TŘI ZÁSADY PRO VEDOUcí KLUBU

1. pozitivní čtenářský zážitek
2. laskavé vedení a pomocná ruka při výběru
3. dostupnost knih v místě konání klubu

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ